

КӨЗГЕ ЧӨЗГӨ

ОКТАБРЬ,
2017 нчы ел

№2 (33)

ҮЗЕҢ НИДИ, КӨЗГЕҢ ШУНДЫЙ!!!

Бу санда:

Рәхмәт Сөзгә, укытучылар! 1

Өлкәннәр көне 2

Якыннан танышыйк 3

Интернет челтәрәндә куркынычсызлык 4

2018 нче елда БДИ 4

Котлыйбыз! 5

Рәхмәт Сөзгә, УКУЧЫЛАР !

Хөрмәтле укытучыларыбыз, коллегаларыбыз! Сезне чын күңелдән олы бәйрәмегез белән котлыйбыз! Сөзгә жан тынычлыгы, күңел көрлеге, сәламәтлек, хәерле гомерләр телибез. Жылы сүзләрәбезне, изге теләкләрәбезне шигъри юллар аша житкерәсебез килә.

*Укучы... Нинди матур бу сүз.
Укытучы- хезмәт иясе.
Якын кешеләрем, сезнең алда,
Килә безнең башны иясе.*

*Укытучы кеше гыйлем иясе дә,
Әни кебек үзе мөлаем.
Зирәк сүзен кызганмаган
Бу дөньяда бар соң кем тагын?*

*Укытучы мәңге онытылмый
Хөрмәт-сөю һәрчак саклана.
Укытучылар оясына очкан коштай
Вақыт табып сагынын кайталар.*

*Укытучым, эңанга якын кешем
Кылдыгыз сез безгә изгелек.
Гамәл, киңәшегез үзегезгә
Бирсен иде бары игелек!*

КӨЗГЕ

Мәктәбебездә өлкәннәр көне уңаеннан шактый гына эшләр башкарылды. Һәр атнаның жомга көнөндә тимурчылык отряды членнары ялгыз әби-бабайларга булыштылар. Рәсемнәр, стенгазеталар, конкурслар үткәрелде. Укучыларыбыз ветеран укытучыларыбыз

белән очрашу барышында бик матур концерт белән чыгыш ясадылар.

Хөрмәтле ветераннар! Шушы олы бәйрәмне барыгызның сау – сәләмәт каршылавыгызны, исән-имин булуыгызны, бәхетле яшәвегезне телибез. Дөнъяларыбыз тыныч, имин,

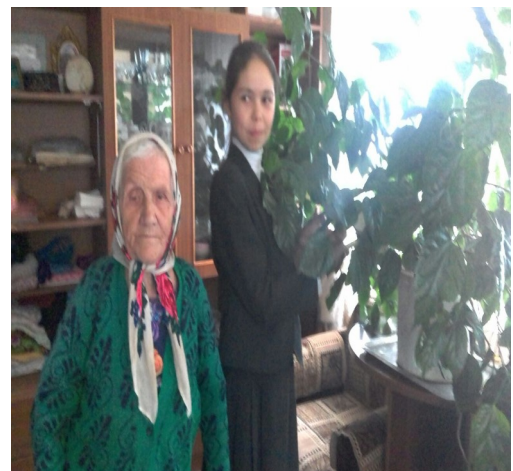
күгебез аяз булсын. Һәр туар көнегез барытик сөнечләр генә алып килсен.

Киң күнелегез, юмартлыгыгыз өчен,
Кояш белән Сезде тиңлибез.
Шатлык тулы, куанычлы,
Озын гомер Сызгә телибез.

Масгутова Гөлнәз

Октябрь аеның бәйрәм күренешләреннән фоторепортаж

Якыннан танышыйк!

№2 (33)

Укычуларның сорауларына мектепнең ветеран укытучысы уку-укыту эшләре буенча директор урынбасары Абдуллина Роза Валиэхмэт кызы җавап бирә.

-- Сез ни өчен укытучы һөнәрен сайладыгыз?

- Күңелем укытучыларны, мектепне яратканга укытучы һөнәрен сайладым. Кечкенәдән укытучы уены уйный идек.

Этием врач булырсың дия иде, әнием үзе теләгәннен сайлар ди торган иде.

- Үзегезнең укытучыларыгызны хәтерлисезме? Иң яратканы бар идеме?

- Укытучыларның бөтенесен хәтерлим. Беренче укытучым, Хөснетдинова Миннегөл апа, вафат

инде. Мин аны бик сагынып искә алам. Аннан соң математика укытучысы Зөйнәп апа Абдуллина бар иде. Аның иптәше Рахматуллин Әнвәр абый мектеп директоры иде. Менә алар минем яраткан укытучыларым иде. Химия укытучысы Бахтияров Ислам абый бик тирән белем бирде. Бүген мектепне тәмамлавыма 50 ел үтсә дә мин химиядән мәсьәлеләр чишә алам, бөтен формулаларны, тигезләмәләрне яза, Менделеев таблицасының барлык элементларын әйтә алам. Менә ул укытучыларның бик тирек белем биргәннәрен күрсәтә.

- Авыл Советында эшлэгән вакытларыгыз хәтерегездә ничек уелып калды?

- Мектептә тыныч кына эшләп ятканда мине Авыл Советы житекчесенә өндәделәр. Башта аяк төрәп каршы килдем, аннан соң инде читтән агитацияләргә бирештем. Ул заманда бик авыр вакытлар иде. Ни өчендер менә бюджета акча бар, алырга әйбер юк вакыт. Авыл Советына ике

авыл халкы чиратка язылып куялар, әллә нигә бер бер суыткыч, кер машинасы, тегү машинасы кайта. Бар да алырга тырыша. Телевизорның бер генә кайткан чаклары булды. Акча бар, әйбер юк. Ягулык мәсьәләсе бик авыр чаклар. Ул заманда газ юк. Йортлар утын, күмер белән ягыла. Шундый кризис. Халык мәнфәгатьләрен канәгатьләндерү өчен бик авыр вакыт иде. Халык мәнфәгатьләрен кайгыртып эшләргә тырыштым. Аннан яңадан мектепкә кайтып эшләдем. Бүгенге заман укытучыларына чын күңелемнән зур уңышлар теләм.

Интернет челтәрәндә куркынычсызлык

28 нче октябрьдә «Интернет челтәрәндә куркынычсызлык» темасы астында бердәм сыйныф сәгәтләре булып узды. Бу дәрестәрнең максаты интернет челтәрән күзаллауны киңәйтү, үз эшенә җаваплы карау, аралашу тәртибен формалаштыру, интернет ресурсларга игътибарлылык тәрбияләү иде. Сыйныф сәгәтләре тулы

эчтәлекле, кызыклы, эшлекле узды. Балалар үзләренә кирәкле мәгълуматны интернет челтәрәннән табып һәм төрле видеороликлар аша үзләштерделәр. Сыйныф сәгәтләре үтемле, эчтәлекле булды. Соңыннан балаларга кагыйдәләр язылган буклетлар өлөшәнде.

Закирова Гөлинә.

Ни чәчсән, шуны урырсын

Мектеп янындагы участка без кишер, суган, чөгәндәр, помидор, борыч, кыяр, кәбестә, бәрәңгә үстердек. Тырыш хезмәтнең нәтижәсе дә бар. 4000 кг кишер, 600 кг. суган, 4000 кг чөгәндәр, 600 кг. кәбестә саттык, ә үзәбез ел әйләнәсендә ашханәдә түлөүсез ашыйбыз.

Хисматова Зирина

**2018 нче елда Бердәм
дәүләт имтиханы география һәм
информатикадан башланачак**

Мәгариф һәм фән өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәте 2018 елга Бердәм дәүләт имтиханы расписаниесе раслады.

28 нче майда география һәм информатика, 30 майда—база дәрәсендәге математика, 1 июньдә профильле математика, химия, тарих —4 нче июндә, 6 нчы июньдә рус теле, 9 һәм 13 июньдә чит телләр. Жәмгыять белеме—14нче июньдә, 18 июньдә биология һәм чит телләр (язмача өлеше). Төп агым 20 июньдә рус әдәбияты һәм физика.

**Тиз укырга өйрәтүче 7 кагыйдә
тәкъдим итәбез.**

Тиз укуның, яхшырак истә калдыруның сере бик гади: аның өчен 7 кагыйдәне үзләштерү дә житә. Малайлар, кызлар игътибар!

1нче кагыйдә: текстны, нинди генә авыр булуына да карамастан, бер генә кат укырга кирәк. Укылган өлешкә күзләр белән кире “кайтмагыз”. Кирәк булса, соңыннан — текстның мәгънәсенә төшенгәч тә, тагын бер мәртәбә укып чыгарга мөмкин.

2 нче кагыйдә: укуның интеграль алгоритмы буенча уку (УИА)

“Интеграль алгоритм” сүзтөзмәсеннән куркып калдыгыз бугай. Бу кагыйдә икенче төрле болайрак яңгырый: китап, журнал, газета битләрен ачканчы, үзгә нинди мәгълүмат кирәклеген ачыкла! Шуннан соң буталчык укуың УИА программасына буйсыныр. Игътибарны түбәндәгеләргә юнәлттегез:

-китапның (мәкаләнең)исеме

-авторы

-чыганагы (мәсәлән, мәкалә урын алган газета яки журнал номеры)

күтәрелгән проблема

-бирелгән фактлар

-материаль үзенчәлекләре (жанр, стиль) һәм тәнкыйть (килешү-килешмәү, хуплау-каршы килү)

-алып килгән яңалыгы һәм практикада кулланылышы

3нче кагыйдә: текстның төп мәгънәви

үзенчәлеген — доминантаны аерып ала белү.

Һәрбер текстта алга таба укырга жәлеп итә торган сүзләр була. Шулай ук мәгънә “борылышы”, үзгәрешләр турында “кисәтә” торган сүзләр дә очрый. Бу сигнал — сүзләрне файдаланып, тексттагы иң әһәмиятле, иң кирәкле фикерне тотып ала аласыз.

4нче кагыйдә: артикуляциясез уку

Эчтән генә укырга өйрәнү өчен, түбәндәге күнегүне кабатларга кирәк: китап яисә газета укыганда, ритмны булдырырга тырышыгыз.

Өч бармак ярдәмендә тоткан карандашны, ялгышмаска тырышып, каты өслектәге бер

ноктага шакырга кирәк. (Яртылы нота үлчәмен күз алдына китерегез.) Баштарак читен булыр: ритмнан читкә тайпыласың, аннан нәрсә турында укыганың да онытыла. Ләкин 15-20 сәгать күнегүдән соң, “әйтеп уку” гадәтәннән бөтенләй котылырсыз.

5нче кагыйдә: күзләрне вертикаль хәрәкәт иттереп уку.

Моның өчен махсус Шульте таблицасы кирәк. Ул 20 x 20см үлчәмле таблица. 1 дән 25 кә кадәрле саннар 25 шакмакка бутап тутырылган. Барлыгы 8 таблица кулланыла. Сөзгә бурыч: 25 секунд эчендә саннарны үсә бару тәртибендә барлап чыгу. Санаганда ялгышмасагыз, күз карашы белән биттәге текстны да укый аласыз дигән сүз.

6нчы кагыйдә: текстны укыганда, аеруча игътибарлы булу.

Игъбарны башка нәрсәгә юнәлтми генә уку бер дә жинел түгел. Түбәндәге күнегү ярдәмендә аннан тиз арынып була:

“Бармаклар”. Урындыкка иркенләп утырыгыз.

Кулларны кушырып тез өстенә куегыз. Баш бармаклар иректә калсын. Бер-берсенә кагылдырмыйча гына, аларны хәрәкәт иттерегез. Бөтен игътибар да энә шуна юнәлтеләргә тиеш. Баштагы ике атнада элегә күнегүне 5 минут дәвамында ясаагыз, аннары 10-15 минутка кадәр озайтырга була.

7нче кагыйдә: һәрчак хәтерне күнектереп тору.

Укылган әйберләр 1-2 көн узуга ук башыңнан чыгып очкач, күп һәм тиз укуыңның мәгънәсе бар микән? Шуңа күрә хәтерне күнектерү бик мөһим. Онытмагыз: 7 кагыйдә дә бер-берсе белән аерылгысыз.

Күп укыган—күп белер.

Белем—телнең ачкычы.

Белемле кеше югалмас.

Гафурова Алия

Хөрмәтле

Әнисә Ялалетдин кызы!

Сезне чын күңелдән **юбилеегыз** белән тәбрик итәбез.

Сезгә шушы бәйрәмегездә теләкләрнең иң изгесен, иң сафын юллайбыз. Жаныгыздагы йолдызлар балкышын сүндөрмичә, күңелегездәге яшәүнең алкышын киметмичә, сәламәтлек дәрәжәсында коенып яшәвегездә телибез.

Котлы булсын туган көнөң,
Матур булып атын таңнарың.
Рәхәт яшә, игелеге кайтсын
Сез сыйлаган һәрбер баланың.

Октябрь аенда туучы

укучыларыбыз:

Галиуллина Әдилә, Мөхәммәтшин Рәзил,
Гайсин Марсель, Гилязов Әлфис,
Гайсина Вероника, Ситдинов Илнур,
Галиуллин Илнар!

Сезне барыгызны да чын күңелдән туган көнегез белән тәбрик итәбез. Сезгә укуыгызда зур уңышлар, исәнлек телибез.

Озын булсын гомерегез,
Тыныч булсын күңелегез.
Бәхет чишмәләрегез мул аксын,
Зур шатлыклар белән таң атсын!

Тормыш—бәйрәмсез, бәйрәм котлаусыз булмый.

***

Сүз жан жылысы булса, яхшы теләк күңел кояшы ул.

Бу сан өчен мәктәпнең «Яшь журналист» түгәрәге әгъзалары җаваплы

“ К Ө З Г Е ”

Директор: Сафиуллин

Хәлим Салихович

“*Фома урта гомуми белем мәктәбе*” тарафыннан гамәлгә куелды.

(423012 Нурлат районы,
Фома авылы, Мәктәп
урамы, 18)

Газетага нигез салынды:

сентябрь, 2011

Газета уку вакытларында

айга бер тапкыр чыга.

Тиражы *чикләнмәгән*.

Баш мөхәррир: Фәхрутдинова
Равидә Нәгыймовна

Урынбасары: Әһлиуллин Аяз

Дизайнер: Гафурова Алия

Корректор: Әһлиуллина

Гөлүсә Дамировна

Редколлегия: Аглетдинова Гөлләр

Закирова Гөлинә

Хайруллина Әдилә

Хисматова Зәринә